

SKIRTINGŲ RŪŠIŲ SILOSO KOKYBĖS IR LAŠTELIEŅOS KOMPONENTŲ KAITA

Bronislava Butkutė

*Cheminių tyrimų laboratorija, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro filialas, Žemdirbystės institutas
LT-58344 Akademija, Kėdainių rajonas; tel. (8~347) 37 175; mob. (8~612) 43 147; faks. (8~347) 37 096
el. paštas: brone@lzi.lt*

Santrauka. Darbo tikslas – ištyrus žolių, javų mišinių bei kukurūzų siloso kokybę pamatiniais metodais, nustatyti kokybės komponentų santykį ir kaitą dėl fitožaliavų ypatumų. Mažiausią ir didžiausią žalių baltymų (ŽB) koncentraciją varpinių žolių silose skiria net 15,27 procentinių vienetų, tuo tarpu silose, pagamintame iš ankštinių žolių, šis skirtumas yra 6,70, iš kukurūzų – tik 4,57 procentinių vienetų. Vidutiniškai daugiausia neutralaus detergento tirpale netirpios laštelienos (NDF), rūgštaus detergento tirpale netirpios laštelienos (ADF) turi daugiamečių varpinių žolių silosas (58,28 ir 39,78 proc. sausosios medžiagos – SM) ir javainis (62,74 ir 37,4 proc. SM). Grūdinių augalų ir kukurūzų silosas lignino turi mažiau (atitinkamai 5,56 ir 3,27 proc. SM), negu daugiamečių varpinių ir ankštinių žolių silosas (atitinkamai 6,34 ir 6,72 proc. SM). Laštelienos komponentai įvairių rūšių siloso SM ir laštelienoje pasiskirsto skirtingai: varpinių žolių silose celiuliozė sudaro 33,44 proc. SM, o ankštinių – 28,41 proc. SM, arba atitinkamai 55,9 ir 60,94 proc. NDF. Javainyje celiuliozės dalis laštelių sienelėse taip pat didelė – 53,97 proc. NDF, kukurūzų siloso laštelienoje hemiceliuliozės ir celiuliozės kiekiai yra panašūs – 45,2 ir 47,1 proc. NDF. Nors dobilų ir liucernų silosas turi skirtingą laštelienos kiekį, hemiceliuliozės ir celiuliozės santykis jų laštelienoje panašus: celiuliozė sudaro apie 60 proc. NDF, hemiceliuliozė – apie 25 proc. NDF. Ankštinių žolių lašteliena yra lignifikuota labiau, negu kitų fitožaliavų: lignino koncentracija yra 6,72 proc. SM, arba 13,5 proc. NDF. Dobilų silose lignino mažiau negu liucernų silose. Mažiausiai lignino – kukurūzų siloso laštelienoje – 7,67 proc. NDF. Nepasisavinamų, t. y. rūgštaus detergento tirpale netirpių, baltymų (ADIP) dalis varpinių žolių siloso grupėje sudarė nuo 1,27 iki 19,73 proc. viso žalių baltymų kiekio. Vidutiniškai didžiausia šių baltymų frakcija buvo javainyje (7,54 proc. – ŽB). Nustatyta, kad ankštinių žolių silosas ypač turtingas mineralinių medžiagų, tarp jų – kalcio, kurio vidutiniškai šios grupės mėginiuose buvo 1,249 proc. SM. Kukurūzų silose mažai ir žalių pelenų, ir kalcio. Vidutinis fosforo kiekis konservuotuose pašaruose labai svyruoja ir ne visada atitinka koncentracijas, reikalingas optimaliam gyvulių šėrimui.

Raktažodžiai: silosas, kokybė, laštelienos sudėtis, ligninas, rūgštaus detergento tirpale netirpūs baltymai (ADIP), mineralinės medžiagos.